

BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Đoàn Khắc Hà, Chu Văn Hạc
Trường Đại học Sư phạm Thể dục Thể thao Hà Nội

Tóm tắt: Bài viết tập trung đi sâu phân tích cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng công tác quản lý hoạt động dạy học chuyên ngành giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trường Đại học Sư phạm Thể dục Thể thao Hà Nội. Từ những phân tích thực tiễn, nghiên cứu xác định các biện pháp quản lý đồng bộ, bao quát từ khâu nâng cao nhận thức, đổi mới phương pháp, phát triển đội ngũ giảng viên, phát huy sức mạnh tổng hợp đến đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin. Kết quả khảo nghiệm thực tiễn cho thấy các biện pháp đề xuất có hệ số tương quan thuận chiều chặt chẽ giữa mức độ cần thiết và tính khả thi rất cao, qua đó khẳng định giá trị khoa học và khả năng ứng dụng thực tiễn cao, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.

Từ khóa: Biện pháp quản lý, hoạt động dạy học, chất lượng đào tạo, sinh viên, Giáo dục quốc phòng và an ninh.

MEASURES TO IMPROVE THE QUALITY OF TRAINING FOR STUDENTS IN NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION

Abstract: This article focuses on analyzing the theoretical basis and evaluating the current state of management of teaching activities in the specialized field of national defense and security education at Hanoi University of Physical Education and Sports. Based on practical analysis, the study identifies comprehensive management measures, encompassing aspects from raising awareness, innovating methods, developing the teaching staff, leveraging synergy, to promoting the application of information technology. Practical testing results show that the proposed measures have a strong positive correlation between necessity and feasibility, thus affirming their scientific value and high practical applicability, meeting the requirements of fundamental and comprehensive reform of education and training.

Keywords: Management measures, teaching activities, training quality, students, national defense and security education.

Nhận bài: 17/03/2026

Phản biện: 17/04/2026

Duyệt đăng: 20/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục quốc phòng và an ninh là một nội dung của nền giáo dục quốc dân, đồng thời là biện pháp cơ bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân (QPTD) và an ninh nhân dân (ANND) vững mạnh, trở thành chuyên ngành học chính khoá từ bậc trung học phổ thông đến đại học. Giáo dục quốc phòng và an ninh nhằm trang bị cho người học những kiến thức cơ bản về QP&AN, quan điểm, đường lối quân sự của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước. Qua đó, khơi dậy tinh thần yêu nước của thế hệ trẻ, củng cố niềm tin, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Thông qua quá trình đào tạo, người học thường xuyên được trau dồi, tu dưỡng về phẩm chất đạo đức, niềm tin, lý tưởng, rèn luyện và hoàn thiện nhân cách, góp phần làm thất bại chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch, sẵn sàng tham gia vào sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN. Đối với sinh viên chuyên ngành GDQP&AN - những giáo viên, giảng viên GDQP&AN tương lai, yêu cầu về chất lượng đào tạo càng phải được đặt ở mức cao nhất.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng chất lượng đào tạo cho sinh viên ngành giáo dục quốc phòng và an ninh

Những năm qua, việc triển khai thực hiện Luật Giáo dục QP&AN và tổ chức dạy học chuyên ngành QP&AN tại các cơ sở đào tạo, điển hình như Khoa Giáo dục quốc phòng và an ninh thuộc Trường Đại học Sư phạm Thể dục Thể thao Hà Nội đã đạt được những kết quả đáng khích lệ. Hầu hết cấp uỷ, lãnh đạo các cấp, cơ quan chức năng, đội ngũ giảng viên, sinh viên đã có nhiều cố gắng trong lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, điều hành, giảng dạy và học tập; chất lượng dạy học không ngừng được nâng lên.

Tuy nhiên, giảng dạy chuyên ngành QP&AN là nhiệm vụ tương đối mới mẻ, kinh nghiệm trong tổ chức dạy học ở các cơ sở giáo dục đại học chưa nhiều. Nhận thức của một số cán bộ, giảng viên, sinh viên về chuyên ngành QP&AN chưa thật đầy đủ, sâu sắc; chương trình, nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức dạy học cần được cải tiến đồng bộ hơn. Trình độ, năng lực của đội ngũ giảng viên cần tiếp tục được nâng cao mới có thể đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ giáo dục và đào tạo ngày càng phát triển.

2.2. Biện pháp quản lý hoạt động dạy học nhằm nâng cao chất lượng đào tạo cho sinh viên ngành GDQP&AN

Thứ nhất, cơ sở lý luận về quản lý hoạt động dạy học

Quản lý hoạt động dạy học môn học GDQP&AN là toàn bộ hệ thống các hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý điều hành, tổ chức thực hiện của các chủ thể, lực lượng tiến hành dạy và học. Hoạt động này nhằm mục đích trang bị cho sinh viên hệ thống quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về lĩnh vực quân sự, quốc phòng, an ninh và những kinh nghiệm quý giá đúc kết từ lịch sử giữ nước của dân tộc.

Dạy học môn GDQP&AN bao gồm sự thống nhất biện chứng giữa hoạt động tổ chức, truyền thụ của giảng viên và hoạt động lĩnh hội, tự học tập của sinh viên. Nhiệm vụ cốt lõi của môn học là trang bị cho người học hệ thống các kiến thức, kỹ năng về quân sự, quốc phòng, nhằm góp phần vào việc thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện, hình thành và phát triển nhân cách con người mới. Quá trình giảng dạy GDQP&AN từ việc thiết kế, xây dựng nội dung, chương trình đến việc sử dụng các phương pháp, hình thức tổ chức giảng dạy phải được tiến hành trên cơ sở khoa học nghiêm túc, chặt chẽ, luôn tuân thủ nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn. Trước yêu cầu đổi mới nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, đòi hỏi việc giảng dạy ngành GDQP&AN phải không ngừng đổi mới theo hướng tăng cường vận dụng các phương pháp giảng dạy tiên tiến, kết hợp với việc sử dụng các phương tiện kỹ thuật giảng dạy hiện đại nhằm: “Phát huy tinh thần độc lập suy nghĩ và sáng tạo của học sinh, sinh viên, đề cao năng lực tự học, tự hoàn thiện học vấn”. Quá trình giảng dạy cần tăng cường các phương pháp tạo tình huống, nêu vấn đề, đối thoại, tranh luận sáng tạo; tăng cường thực hành, thực tập sát với thực tế chiến đấu, thực tế hoạt động quân sự; tăng cường tham quan thực tế, viết thu hoạch, tiểu luận. Đồng thời, cần đẩy mạnh việc nghiên cứu ứng dụng các thành tựu của công nghệ thông tin nhằm đổi mới nâng cao chất lượng, phương pháp giảng dạy.

Thứ hai, thực trạng quản lý hoạt động dạy học ngành GDQP&AN tại Trường Đại học Sư phạm Thể dục Thể thao Hà Nội

Thông qua việc khảo sát, điều tra thực tế tại Khoa GDQP&AN, Trường Đại học Sư phạm Thể dục Thể thao Hà Nội đối với đội ngũ giảng viên và sinh viên, một số đặc điểm về quản lý và tổ chức dạy học đã được phản ánh như sau:

Một là, về đội ngũ giảng viên và phương pháp giảng dạy: Khoa hiện có 43 giảng viên tham gia công tác giảng dạy chuyên ngành. Qua khảo sát thực tiễn việc áp dụng các nhóm phương pháp giảng dạy cho thấy, hầu hết các giảng viên đều đang sử dụng các phương pháp giảng dạy truyền thống (như phương pháp sử dụng ngôn ngữ, thuyết trình) trong việc truyền thụ kiến thức. Nhóm phương pháp giảng dạy tích cực theo xu hướng mới kết hợp các phương pháp giảng dạy, lấy người học làm trung tâm chưa nhiều giảng viên sử dụng. Đặc biệt, đối với các nội dung phương pháp kích thích nhận thức, việc áp dụng còn rất hạn chế, thường chỉ được thực hiện bởi những giảng viên thỉnh giảng có trình độ chuyên môn cao hoặc những người có nhiều kinh nghiệm.

Hai là, về hệ thống giáo trình và tài liệu tham khảo: Kết quả khảo sát cho thấy nguồn tài liệu tham khảo phục vụ ngành GDQP&AN được cung cấp tương đối đầy đủ, bao gồm các giáo trình chuẩn, tập bài giảng nội bộ, tài liệu pháp luật và mạng internet 3G, 4G với chất lượng từ khá đến tốt. Các tài liệu này góp phần đảm bảo cho quá trình dạy và học có đủ cơ sở lý luận phục vụ việc học tập và nghiên cứu của sinh viên.

Ba là, về công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng dạy học: Việc kiểm tra, đánh giá chất lượng giảng dạy GDQP&AN cho sinh viên tại Khoa đã được thực hiện nghiêm túc, đúng quy chế. Tuy nhiên, trong quá trình tiến hành vẫn còn những hạn chế nhất định, các biện pháp nâng cao chất lượng giảng dạy của Khoa đưa ra chưa thực sự đồng bộ, chưa bao quát hết các khâu trong quá trình kiểm tra, đánh giá. Bên cạnh đó, việc đổi mới nội dung, phương pháp cho giảng viên trên đôi khi còn chậm so với yêu cầu, nhất là trước sự phát triển như vũ bão của công nghệ thông tin. Việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin gắn kết chặt chẽ với hoạt động chuyển đổi số, giáo dục lồng ghép hoạt động quản lý dạy học với các hoạt động ngoại khóa thực hiện hiệu quả chưa cao.

Để nâng cao chất lượng đào tạo cho sinh viên ngành GDQP&AN một cách hiệu quả, cần bám sát mục đích chiến lược của Đảng về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo. Các biện pháp phải dựa trên các nguyên tắc cơ bản: Đảm bảo sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng; Đảm bảo tính mục đích; Đảm bảo tính kế thừa; Đảm bảo tính hệ thống; Đảm bảo tính thực tiễn, khả thi; và Đảm bảo tính hiệu quả. Trên cơ sở đó cần tập trung một số biện pháp sau: Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng tham gia dạy

học ngành giáo dục quốc phòng và an ninh. Nâng cao nhận thức, phát huy vai trò, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng tiên hành và sinh viên là giải pháp quan trọng hàng đầu, có ý nghĩa quyết định trực tiếp đến kết quả, chất lượng hoạt động dạy học. Cần tạo sự chuyển biến tích cực về nhận thức của mọi tổ chức, mọi lực lượng có liên quan mà trước hết và trực tiếp là Đảng uỷ - Ban giám hiệu, cấp uỷ, lãnh đạo các cơ quan chức năng, các khoa, đơn vị quản lý sinh viên, đội ngũ giảng viên và sinh viên.

Đối với đội ngũ giảng viên, cần tiếp tục được tổ chức quán triệt, học tập nâng cao nhận thức về mọi mặt, đặc biệt cần nhận thức rõ vị trí của người thầy giữ vai trò chủ đạo, trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả đối với từng chuyên đề và cả quá trình dạy học. Giảng viên cần đề cao trách nhiệm, khơi dậy lòng đam mê, tự hào nghề nghiệp, khắc phục triệt để tư tưởng ngại khó khăn, vất vả, nỗ lực tu dưỡng, rèn luyện để thật sự là tấm gương mẫu mực cho sinh viên học tập.

Đội ngũ sinh viên cần quán triệt nâng cao nhận thức, trách nhiệm trong học tập, thấy rõ học tập ngành GDQP&AN là trách nhiệm đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Cần khơi dậy ở sinh viên tinh thần tích cực, chủ động học tập, rèn luyện gắn với tự học, tự nghiên cứu, khắc phục những tư tưởng coi nhẹ học tập. Để hiện thực hóa, các cấp ủy đảng và lãnh đạo đơn vị phải duy trì nghiêm các chế độ sinh hoạt, đẩy mạnh giao nhiệm vụ kết hợp với làm tốt công tác thi đua, khen thưởng, đánh giá tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên để tạo động lực thúc đẩy. Đổi mới hình thức và phương pháp và ứng dụng phương tiện, công nghệ hiện đại vào dạy học ngành quốc phòng và an ninh cho sinh viên

Hình thức và phương pháp là những yếu tố cơ bản, trực tiếp quy định chất lượng của dạy học. Đổi mới hình thức dạy học phải quán triệt sâu sắc quan điểm đổi mới căn bản, toàn diện về giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Cần chú trọng nâng cao chất lượng tự học của sinh viên gắn với phát huy tính chủ động, sáng tạo tự quản, tự rèn, giúp người học tiếp tục củng cố kiến thức cơ bản và mở rộng kiến thức mới.

Trong việc đổi mới phương pháp, cần kết hợp hài hoà các phương pháp truyền thống có giá trị với việc ứng dụng các phương pháp giảng dạy tích cực, hiện đại nhằm nâng cao hiệu quả như: Phương pháp dạy học theo tình huống, dạy học giải quyết vấn đề, dạy học định hướng hành động.

Đặc biệt, cần tích cực sử dụng các công nghệ hỗ trợ cho dạy học, nhất là công nghệ thông tin, phát huy tính tích cực, linh hoạt và sáng tạo của người học. Giảng viên phải thực hiện tốt chức năng của người thầy trong truyền thụ, tổ chức điều khiển, định hướng các hoạt động tư duy, nhận thức của người học đúng hướng. Cần tập trung giải thích làm rõ các khái niệm trung tâm để tạo ra “chia khoá” giúp sinh viên biết cách tiếp cận thông tin, nghiên cứu, khám phá bản chất của vấn đề. Đổi mới phương pháp viết thu hoạch, tiểu luận cũng cần hướng tới việc đề cao dung lượng trí tuệ, khả năng tư duy độc lập, sáng tạo của người học trong việc vận dụng lý luận vào thực tiễn.

Trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0, ứng dụng công nghệ thông tin là xu thế tất yếu. Nhà trường cần tổ chức xây dựng, hoàn chỉnh Cổng hoặc Trang thông tin điện tử giảng dạy chuyên ngành GDQP&AN để cung cấp chính xác, đầy đủ, kịp thời thông tin, tài liệu, học liệu số. Cần chỉ đạo xây dựng cơ sở dữ liệu số hóa, tủ sách điện tử, phát triển các phần mềm phục vụ công tác quản lý, tra cứu, thi tìm hiểu trực tuyến.

Gia tăng sự tương tác, trao đổi, chia sẻ thông tin đa chiều giữa giảng viên với sinh viên qua hình thức diễn đàn giao lưu trực tuyến, mạng xã hội, các ứng dụng trên điện thoại thông minh. Việc đẩy mạnh chuyển đổi số đòi hỏi nhà trường phải đầu tư nâng cấp cơ sở hạ tầng kỹ thuật, bố trí nguồn lực chuyên trách bảo đảm duy trì hoạt động ổn định, liên tục của hệ thống mạng. Việc ban hành quy chế cập nhật, quản lý và vận hành cơ sở dữ liệu cũng cần được thực hiện đồng bộ, giúp cho hoạt động ứng dụng công nghệ thông tin đi vào chiều sâu, mang lại hiệu quả thực chất. Phát huy sức mạnh tổng hợp của mọi tổ chức, lực lượng để nâng cao chất lượng dạy học

Dạy học ngành GDQP&AN diễn ra thường xuyên, lâu dài, là hoạt động khó khăn và phức tạp, đòi hỏi trách nhiệm và sự phối hợp của mọi tổ chức, mọi lực lượng. Phát huy vai trò của cấp ủy đảng, với tư cách là chủ thể lãnh đạo toàn diện, cần đề ra chủ trương và biện pháp lãnh đạo sát, đúng, phân công rõ trách nhiệm, quyền hạn cụ thể, phát huy tốt vai trò của từng cán bộ, cấp uỷ viên; phát huy vai trò của hệ thống lãnh đạo, chỉ huy, giữ vai trò cầu nối đưa sự lãnh đạo của Đảng vào thực tiễn. Cần bám sát kế hoạch, tăng cường kiểm tra, đôn đốc, kịp thời tháo gỡ vướng mắc; phát huy vai trò tham mưu của cơ quan chức năng, đòi hỏi phải chủ động, sáng tạo tham mưu, đề xuất với cấp trên về xây dựng nội dung, chương trình,

tổ chức quản lý, điều hành và cung cấp thông tin kịp thời; phát huy vai trò trung tâm của người học: Sinh viên không chỉ là khách thể mà còn là chủ thể của quá trình nhận thức. Cần kết hợp chặt chẽ việc giáo dục lý tưởng với các phong trào thi đua, tổ chức cho sinh viên tham gia các buổi sinh hoạt học thuật, diễn đàn trao đổi để kích lệ động cơ vươn lên trong học tập, tự giác rèn luyện.

Thứ ba, kiện toàn, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ dạy học.

Đội ngũ giảng viên là nhân tố cơ bản, giữ vai trò chủ đạo trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả của quá trình dạy học. Để kiện toàn đội ngũ, trước hết cần xây dựng hệ thống các tiêu chí chuẩn hoá, gắn kết chặt chẽ với công tác quy hoạch, tạo nguồn và phát triển giảng viên.

Tiến hành tốt công tác kiện toàn về số lượng, điều chỉnh cơ cấu giảng viên một cách hợp lý để khắc phục sự chênh lệch, thiếu cục bộ. Đặc biệt, làm tốt công tác bồi dưỡng nâng cao chất lượng toàn diện cho đội ngũ giảng viên về nhận thức, bản lĩnh và lập trường quan điểm chính trị, đạo đức nhà giáo, sự tâm huyết, say mê nghề nghiệp. Đối với trình độ năng lực, chú trọng bồi dưỡng nâng cao kiến thức lý luận chính trị, quân sự, kỹ năng, kỹ xảo, phương pháp sư phạm. Việc bồi dưỡng phải được thực hiện thông qua nhiều hình thức: cấp trên bồi dưỡng cấp dưới, đồng nghiệp bồi dưỡng lẫn nhau, và quan trọng nhất là ý thức tự giác nghiên cứu, tự học tập của bản thân mỗi giảng viên. Đồng thời, các cơ quan chức năng cần bảo đảm cung cấp đầy đủ, kịp thời và quản lý chặt chẽ hệ thống tài liệu, giáo trình chuẩn phục vụ cho công tác nghiên cứu và giảng dạy.

Thứ tư, làm tốt công tác sơ, tổng kết, rút kinh nghiệm nâng cao chất lượng dạy học.

Quá trình tổ chức thực hiện hoạt động đào tạo

GDQP&AN không thể tránh khỏi những hạn chế, bất cập, do đó việc sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm là một khâu quan trọng không thể thiếu. Việc sơ kết, tổng kết phải được tổ chức kịp thời, chặt chẽ, đồng bộ, nghiêm túc, khẳng định rõ những ưu điểm, hạn chế, vướng mắc, chỉ rõ nguyên nhân, rút ra bài học kinh nghiệm và phương hướng khắc phục. Đảng uỷ, Ban giám đốc tập trung đánh giá, nhận xét công tác lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý điều hành. Khoa giáo viên tập trung rút kinh nghiệm về quan triệT tổ chức thực hiện kế hoạch, phương pháp giảng dạy, quy chế thi, kiểm tra. Các phòng ban chức năng như Phòng Đào tạo, Ban Khảo thí sơ kết về công tác phối hợp tham mưu, duy trì nề nếp học tập. Đặc biệt, công tác sơ kết, rút kinh nghiệm cần được tiến hành một cách thiết thực, hiệu quả, tránh phô trương, hình thức. Cần lồng ghép khéo léo với việc rút kinh nghiệm các nhiệm vụ thường xuyên khác của nhà trường, tạo sự thống nhất cao về nhận thức và hành động trong thời gian tiếp theo.

III. KẾT LUẬN

Nâng cao chất lượng đào tạo, giảng dạy chuyên ngành GDQP&AN cho sinh viên là một nhiệm vụ chính trị quan trọng, mang tính tất yếu và là trách nhiệm chung của cấp uỷ, lãnh đạo các cấp, đội ngũ giảng viên và toàn thể sinh viên. Hệ các biện pháp quản lý trên trong nghiên cứu này mang tính đồng bộ, có mối quan hệ biện chứng, chặt chẽ, tác động và hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình thực hiện. Mỗi biện pháp giữ một vị trí quan trọng, không thể tách rời, và hệ thống chỉ phát huy hiệu quả cao nhất khi được thực hiện một cách toàn diện. Để các biện pháp chuyên hóa thành kết quả thực chất, các cấp quản lý cần linh hoạt, sáng tạo trong vận dụng, đồng thời cần có sự chỉ đạo thống nhất, quyết liệt từ Đảng uỷ, Ban Giám hiệu nhà trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Giáo trình giáo dục quốc phòng và an ninh dùng cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng, tập 1, Nxb Giáo dục.

Đoàn Khắc Hà, Chu Văn Hạc và cộng sự (2026), Báo cáo tổng kết đề tài KH&CN cấp cơ sở: Nghiên cứu biện pháp quản lý hoạt động dạy học nhằm nâng cao chất lượng đào tạo cho sinh viên ngành GDQP&AN Trường ĐH Sư phạm Thể thao Hà Nội, Hà Nội.

Đảng Cộng sản Việt Nam (2026), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV.

Quốc hội nước Cộng hoà XHCN Việt Nam (2013), Luật giáo dục quốc phòng và an ninh.